

HIMMEL OCH CITRON

AV: GUNILLA SAMBERG

Cité internationale des Arts ligger ett stenkast från Notre Dame i Marais-kvarteren i Paris. Residenset skapades som ett fredsprojekt 1965 och välkomnar konstnärer från hela världen till vistelsestipendier på mellan två och tolv månader. Här finns 300 ateljéer som ger förutsättningar för möten, konstnärliga korsningar och kreativitet. Vad ska jag hitta på att göra här? Tänker jag. Jag vill vara öppen så att idéer kan komma till mig. Friheten är nästan överväldigande. Kanske något fysiskt? Jag bestämmer mig för att brodera ett flytetyg med hjälp av material jag utvinner ur skräp och förpackningar. Det blir ett tema i tusch och applikation. Jag tänker mig dem som en slags små räddningsflottar.

Residenset sjuder av samtal och möten kring konst. På den andra sidan gården finns något blått och gult som fångar min blick. På ett lågt räcke av järn sitter en coelinblå och citrongul ukrainsk flagga. Jag följer flaggans rörelser. Jag registrerar och fotograferar, blir en del av den där flaggan, och jag skriver en text med titel *Himmel och Citron*.

Det finns två lägen – två tillstånd, innanför eller utanför. Bakom smidesjärnet blir det blå-gula en dekorativ bakgrund med begränsat rörelseutrymme. En glipa under räcket tillåter nedre delen av det gula fältet att svara på vindens lockelse; samspela i ett frustrerat smatter, en frasande protest mot fönsterblecket. Men mest hänger flaggtyget håglöst och uppgivet i grävädret, apatiskt utan framtidstro. Så kan det hänga i dagar och nätter, till synes livlöst. Så plötsligt kommer uppvindar längs fasaden, tar tag i flaggan och blåser friskt mod i vecken som virvlande vränger sig över järnräcket. En revolutionär handling, vinden och flaggtyget i gemensam aktion. Hoppet tänds på nytt. Nu

blir det utsvävningar, ett otyglat upplopp, ett race, en street-dance. Än fylls flaggtyget i stora böljor, än smattrar det vildsint. Kastvindar och vindkast driver på. Än åt höger än åt vänster. Tumultet eskalerar, blir ohämmat och aggressivt. Uppvindarna tar tag, slår tyget rätt upp i trots mot tyngdlagen i en sista extatisk gest. Så släpper vinden taget. Himmel och citron singlar ner och hamnar åter bakom järn.

Onsdagen den 5:e april besöker jag de åtta konstnärer som har Open Studios från bl.a. Tyskland, Norge och Ukraina. Jag ser särskilt fram emot att träffa konstnären vars flagga jag betraktat tvärs över gården i flera veckor nu.

Gårdshuset är gammalt och slitet, trappan är sned och vind. Högst upp hörs ett kuttrande. På ledstången ser jag fläckar av fågelträck.

I sin ateljé på tredje våningen har Sergiy Putlyuk gjort en videoinstallation som gestaltar den pågående förödelsen i Ukraina. På väggar och golv finns skärvor av spegelglas på vilka projektioner av blå himmel med obekymrade cumulusmoln seglar förbi. På golvet ett rinnande vatten över spegelytorna. "Projektet handlar om förlust och död, förstörelse och förtvivlan, allt det som har krossat våra liv", berättar Sergiy. "Samtidigt handlar det om evigheten, ett obegripligt fenomen som tar form i riktigt mörka tider". Och vidare: "Skärvor av krossat glas kan hittas i gamla övergivna byggnader. Det kan vara ett långsamt förfall där skärvorna bevitnar det långsamma förintandet av ett vibrerande liv. Men ofta handlar det om ögonblicklig skada. Det som var intakt och oskadat tills nyligen, är nu förstört och dött".

Utställningens namn är *Shards of Reality / Skärvor av Verklighet*. Sergiy Petlyuk berättar om idén bakom installationen.



Cité internationale des Arts innergård 2023. Foto: Gunilla Samberg.

I dessa skärvor, menar Sergiy, kan man se en fragmenterad reflektion av de omgivande rumsligheterna som tecken för de eviga värdena; himmel, vatten, moln och luft. "Man kan också se sig själv i skärvorna – misshandlad, deformerad och splittrad. Är det möjligt", frågar sig Sergiy, "att återigen lägga samman de olika delarna i pusslet, bitarna av spegeln, till en verklighet som gått förlorad? Kan bilderna fogas samman? Kan vi nära ett hopp?" Sergiy Petlyuk tillägnar *Shards of Reality* / *Skärvor av Verklighet* sin nära vän Yevhen Hulevych, en ukrainsk filosof, tänkare och översättare, som dog i början på året i staden Bakhmut, där han deltog i försvaret av hemlandet mot den ryska invasionen.

Himmel och Citron och Sergiy Petlyuks verk *Shards of Reality* kanaliserar en del av den förtvivlan jag burit på sen den 24 februari 2022. Sergiy har fått min text översatt till engelska och franska, *Sky and Lemon* respektive *Ciel et Citron*. Den blev också en poster som jag satte upp i receptionen till Cité.



Gunilla Samberg, *Liten flotte 3*, blandteknik, 2023. Foto: Gunilla Samberg.



Sergiy Petlyuk, *Shards of Reality*, videoprojektion och glasskärvor, 2023.
Foto: Gunilla Samberg.